

EL TEMPS QUE CORRE PER JOAN F. MIRA

De matrimonis i ducats

“Facen vostès les ratlles damunt d’un mapa, i comprovaran quants caps queden lligats i reforçats: eixos, ciutats, territoris, pobles, llengües, centres de poder, o referents històrics i simbòlics. Amb dos casaments només, no era fàcil fer més faena, i més ben feta. Són uns excel·lents professionals.”

La institució del matrimoni, no sempre santa, ha estat aprofitada per les societats humanes com un instrument per cobrir necessitats que superen de bon tros els requisits de la procreació. El matrimoni, com deia l’apòstol Pau, és el remei de la concupiscència, o siga la manera de regular la fornicació legal, cosa imprescindible per la bona marxa de la comunitat, ja que la cohabitació sense papers ni rituals previs provoca, com sap tothom, grans desordres i complicacions. Hi ha una encíclica d’alguns papa que es diu *Casti connubii*, encara que un connubi cast deu ser bastant avorrit, però això als papes els importa poc. El matrimoni és també una manera de fer festa pública i d’estimular l’intercanvi de regals, amb notable benefici per als sectors productius implicats, hostaleria i agències de viatges, mobiliari, joies i bijuteria variada. És fabulosa, en les societats industrials o en les tribals, la quantitat de moviment econòmic que provoquen els casoris. Si tot foren “unions de fet”, sense convidar ni viatges ni flors, ni pis per estrenar ni mobles nous ni roba ni res, realment la vida col·lectiva perdria una gran part dels ressorts més actius que la mouen. És una cosa molt seriosa, el matrimoni.

Més encara, si considerem la funció estratègica de la institució, al servei d’objectius perfectament calculats, com ara augmentar el nombre de caps de bestiar, combinar herències, juntar una finca de regadiu i una altra de secà, fondre dinasties, sumar paquets d’accions, fer la pau entre veïns, evitar guerres, estendre patrimonis, consolidar monarquies o congraciar el sobirà amb els seus súbdits, les possibilitats són infinites. Això de casar-se només per gust i per amor és un luxe que rarament s’han pogut permetre les societats humanes, ni entre els rics ni entre els pobres: és un invent romàntic, una novetat que només pot aplicar encara una part de la humanitat industrial i urbana. Vist amb perspectiva històrica i antropològica, aquest “matrimoni per amor”, sense estratègia econòmica o política, sense aliança de famílies i de grups, ni intermediaris ni negociacions, és una excepció i una curiositat. Que tanmateix s’ha convertit en model universal, amb gran descan i gratitud de la majoria dels interessats, que d’aquesta manera ens fem la il·lusió que

som amos dels nostres sentiments, i que sobre una cosa tan subtil establím les bases de la vida social. De vegades, fins i tot funciona.

Ateses les consideracions anteriors, no ha de resultar estrany que les famílies de posició més visible i emblemàtica, com ara els llinatges industrials, els astres i estrelles de l’espectacle i les cases reials en actiu o en excedència, estiguin sotmeses a les mateixes lleis que han regit la combinatòria conjugal del comú dels mortals. I en aquest tema, les cases reials en actiu han estat particularment exemplars, perquè els seus casaments no són qualsevol cosa, sinó cosa de tots. Ara mateix, la casa feliçment instal·lada al regne d’Espanya està mostrant, amb universal reconeixement i admiració, de quina manera els pares, els fills, els casaments, els gendres i els títols accessoris poden adquirir un valor estratègic que va reforçant alhora la casa i la instal·lació, Espanya, el regne i la felicitat de tots plegats. Vejam. El rei d’Espanya és rei d’Espanya, és a dir rei de Castella i Lleó, i sobre això no hi ha res a dir. Però aquesta Espanya de després de la II República, la guerra i el franquisme és una miqueta més complicada que abans, i la monarquia s’hi ha de moure amb requisits i habilitats que un Borbó del segle XVII o XIX no necessitava ni tenir en consideració. Així, una Espanya definida sobre l’eix Sevilla-Madrid-Barcelona, no solament és cosa de trens d’alta velocitat sinó de casaments d’infantes als extrems de l’eix. És pura coincidència (el càlcul no arriba tan lluny) que el gendre del primer matrimoni reial siga castellà vell (no calia, però és un bon reforç) i el del segon siga de bona família basca, però són coincidències oportunes. Més oportunes encara si la primera parella reial és decorada amb el ducat de Lugo de Galícia, i la segona amb el de Palma de Mallorca. Facen vostès les ratlles damunt d’un mapa, i comprovaran quants caps queden lligats i reforçats: eixos, ciutats, territoris, pobles, llengües, centres de poder, o referents històrics i simbòlics. Amb dos casaments només, no era fàcil fer més faena, i més ben feta. Són uns excel·lents professionals.

Com que hauran de continuar lligant i repartint, és possible que en la pròxima generació ens toque una boda reial a la basílica de la Mare de Déu dels Desemparats, o que una futura infanta siga duquesa de Benidorm o del Micalet de la Seu. Seria molt d’agrair.